

Orhideju paviljona priekšvārds

ar komentāriem oriģinālvalodā¹

Junhe 9. gadā [353.g.] (Junhe periods bija Dzjiņ dinastijas imperatora Mudi valdības gadu nosaukums) **guičou gadā² pēdējā pavasara mēneša sākumā literāti satikās Šanjiņ provinces Kuadzji apriņķa³ Orhideju paviljonā⁴** (Van Sjidži⁵ ar Sjie Aņ, Suņ Čuo un citiem pirmajās mēneša dienās satikās Orhideju paviljonā),⁶ **lai veiktu attīrīšanās rituālu** (attīrīšanās rituāls novērs nelabvēlīgo, 3.mēneša 1.dienā [cilvēki] iet pie ūdens mazgāties, lai atbrīvotos no netīrumiem). **Bija ieradusies krietns bars cēlo cilvēku, sapulcējušies visi - gan jauni, gan veci.**⁷ **Šajā vietā bija augsti kalni un dziļas kalnu grēdas, kupli meži un slaidi bambusi. Bija arī dzidra upe ar spēcīgam krācēm, kas vizuļojot meta lokus pa kreisi un pa labi. [Šeit mēs] izveidojām strautu, pa kuru liču loču peldēja vīna kauss. [Tas tika] rindā sēdošajiem pēc kārtas.**⁸ **Kaut arī bez zīda stīgu un bambusa stabuļu pavadījuma viens kauss – viena dziesma arī bija pietiekami, lai izklāstītu dziļas jūtas.**

Šajā dienā debesis bija skaidras, gaiss – spirts un maigi pūta liegs vējiņš. **Paceļot galvu, uzlūkojām visuma plašumu, nolaižot galvu izzinājām lietu daudzveidību. Šī vieta izbrīna acis un savīļņo jūtas, tā var sniegt pilnīgu baudu skatam un dzirdei, patiešām var darīt laimīgu. Runājot par cilvēku attiecībām, novērojot šo pasauli, daži tiecas to pilnībā aptvert un diskutē [par to] aci pret aci vienā telpā** (viena veida cilvēki it tie, kuri piepūlas, meklējot visapkārt). **Citi balstās un seko tam, kam uzticas, brīvi klejo ārpus formas un ķermeņa** (vēl viena veida cilvēki ir tie, kuri brīvi no rūpēm un ierobežojumiem). **Kaut gan tas, ko [šie cilvēki] pieņem un atmet,⁹ ļoti atšķiras, un kaut gan mierā un steigā viņi nav vienādi,** (šo abu veidu cilvēki, daži pieņem [kaut ko], daži atmet [kaut ko], daži ir mierīgi, daži – steidzīgi) **kad viņi priecājas par satikšanos, tie īsu brīdi ir apmierināti ar sevi, priecīgi un pašapmierināti, it kā nezinātu, ka drīz pienāks vecums** (galu galā tā ir viena veida apmierinātību).

Sasniedzot savu ceļa mērķi, viņi ir noguruši. Sajūtas mainās atkarībā no tā, kā mainās lietas apkārt, līdz ar to rodas [dažādas] emocijas (tā ir vēl viena veida sajūsma). **Tas, par ko viņi priecājas pirms brīža, vienā mirklī jau kļūst par pagājušā pēdām. Par to nevar neizjust**

¹ Pamattekstis izcelts ar melnu, komentāri – ar parastiem burtiem iekavās.

² 50.gads tradicionālajā 60 gadu ciklā.

³ Agrāk iekļāva tagadējās Dzjansu prov D un Džedzjanas prov. R teritorijas.

⁴ Tagad šī vieta atrodas Šaosjin apriņķī.

⁵ Ķīniešu pirmais izcilais kaligrāfs.

⁶ Van Sjidži ar saviem domubiedriem, literātiem un kaligrāfiem, šeit regulāri rīkoja dzejiskas izklaides.

⁷ Pavisam šajās ikgadējās sanāksmēs sapulcējās 41 cilvēki, Van Sjidži un viņa domubiedri, līdzīgi ņemot arī ģimeni un bērnus.

⁸ Šī ir tradicionāla viesību spēle, kuras laikā pa straumi tiek peldināts viņa kauss. Viesi sēž strautiņa abās pusēs, pie kura kauss apstājas, tam tas ir jāiztukšo.

⁹ Domātas tieksmes, darbības, vaļasprieki, ar ko cilvēki nodarbojas. Daži izvēlas vienu, bet citi to neizvēlas, pieņemot kaut ko citu. Šeit, iespējams, ir runa arī par Orhideju paviljona sanāksmju dalībnieku dažādajām interesēm.

pārdzīvojumu. Vēl vairāk, dzīves garums seko izmaiņām, beigu posmā sasniedzot galu. (Cilvēka dzīve, gara vai īsa, vienmēr atgriežas pie gala). **Senāk kāds teica: „Nāve un dzīve patiešām ir varenas, kā gan lai par to nesāp sirds?!”** (Traktāta „Džuandzi” [5.nodaļā] „Tikuma pilnības zīmes” [minēts] Konfūcija teiciens: „Nāve un dzīve tiešām ir varenas.”)

Katru reizi, lūkojoties uz senatnes cilvēku pārdzīvojumu iemesliem [un salīdzinot tos ar sava laika pārdzīvojumiem], [tie] savienojas kā zīmoga puses.¹⁰ Tuvojoties [seniem] rakstiem, es nespēju nenopūsties¹¹, bet nevaru izskaidrot, kāpēc jūtas ir tādas (vienmēr tuvojoties emocionāliem apcerējumiem, es arī par tiem nopūšos, bet pats nevaru saprast, kāpēc tas tā ir). Es noteikti zinu, ka vienotā dzīve un nāve ir tukši meli. Vienādotais¹² *Pendzu mira jauns ir muļķīgs raksts.* (Džuandzi esejā "Par lietu vienādošanu" [ir teikts:] „Kā lai es zinu, ka mirušais nenozēlo paša sākotnējo tiekšanos pēc dzīves?” – šis ir teiciens par *vienoto dzīvi un nāvi*. „Neviens nav ilgmūžīgāks par agri mirušu bērnu, un pat Pendzu nomira jauns.” – šis ir teiciens par to, ka *vienādotais Pendzu mira jauns*.) **Pagātnē [cilvēki] lūkojās uz tagadni līdzīgi kā šodien skatās uz pagātni, cik skumji! Tāpēc [es šeit] uzskaitīju laikabiedrus un pierakstīju viņu stāstījumus.¹³ Kaut gan laiki ir citi, un lietas ir mainījušās, iemesli, kuri izraisa pārdzīvojumus, sasniedz vienu un to pašu mērķi. (Senatnē un tagadnē ir vienas un tas pašas emocijas.) **Tie, kas vēlāk šos rakstus lasīs, arī kļūs no tiem savīļoti.** (Vēlāko paaudžu cilvēki arī uzsvērs nāvi un dzīvi un, apskatot manus tekstus, viņiem arī vajadzētu būt man līdzīgām jūtām.)**

(no senķīniešu valodas tulkojusi Aleksandra Ronča)

¹⁰ Agrāk izdodot parādu zīmes pārļauza uz pusēm zīmogu, viena puse palika aizdevējam, otra – parāda ņēmējam. Izlīdzinot aizdoto summu, abas zīmoga puses atkal tika savienotas kopā.

¹¹ Ar nopūtu šeit domātas intensīvas sajūtas, ko izraisa senie sacerējumi.

¹² Domāts traktāta „Džuandzi” nodaļā „Par lietu vienādošanu” minētais ilgdzīvotājs, sencis Pendzu. Viņš nodzīvoja 800 gadus, bet Džuandzi apgalvo, ka viņš miris jauns.

¹³ Orhideju paviljona sapulcēs tika radītas dzejas un esejas, kuras Van Sjidži apkopoja vienā krājumā uzrakstot šo priekšvārdu.